

Fondi i Pensionit Vullnetar Sigal
Pasqyrat Financiare
për vitin ushtrimor të mbyllur më 31 dhjetor 2018
(dhe Raportin e Audituesve të Pavarur bashkëngjitur)

Përmbajtja

Raporti i audituesve të pavarur i-iii

Pasqyrat Financiare për vitin ushtrimor të mbyllur më 31 dhjetor 2018:

Pasqyra e pozicionit financiar	1
Pasqyra e të ardhurave gjithëpërfshirëse	2
Pasqyra e ndryshimeve në aktivet neto për mbajtësit e kuotave	3
Pasqyra e flukseve monetare	4
Shënime për pasqyrat financiare	5-26

KPMG Albania Shpk
Blvd "Dëshmorët e Kombit"
Kullat Binjake, Kulla 1, Kati 13
Tiranë, Shqipëri
+355 (4) 2274 524
al-office@kpmg.com
kpmg.com/al

Raporti i Audituesve të Pavarur

Për Aksionarët e Shoqëria Administruese e Fondit të Pensioneve Sigal Life Uniqa Group Austria Sh.a.

Opinion

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të Fondit Vullnetar i Pensionit Sigal ("Fondi"), siç paraqiten në faqet 1 deri 26, të cilat përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar më 31 dhjetor 2018, pasqyrën e të ardhurave gjithëpërfshirëse, pasqyrën e ndryshimeve në aktivet neto që i atribuohet mbajtësve të kuotave dhe pasqyrën e flukseve të parasë për vitin e mbyllur në atë datë, si dhe shënimet për pasqyrat financiare, përfshirë një përmbledhje të politikave të rëndësishme kontabël dhe shënime të tjera shpjeguese.

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare bashkëlidhur japin një pamje të vërtetë dhe të drejtë të pozicionit financiar të Fondit më 31 dhjetor 2018, të performancës së tij financiare dhe flukseve të tij të parasë për vitin e mbyllur në atë datë, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF).

Baza për Opinionin

Ne e kryem auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA-të). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve janë përshkruar në mënyrë më të detajuar në seksionin e raportit ku jepen *Përgjegjësitë e Audituesve për Auditimin e Pasqyrave Financiare*. Ne jemi të pavarur nga Fondi në përputhje me Kodin e Etikës për Profesionistët Kontabël të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët Kontabël (Kodi i BSNEPK) dhe me Kodin e Etikës të Institutit të Ekspertëve Kontabël të Autorizuar në Shqipëri (Kodi i IEKA), si dhe me kërkesat etike të Ligjit Nr. 10091, datë 5 mars 2009 "Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të Audituesit Ligjor dhe të Kontabilistit të Miratuar", të ndryshuar, që janë të zbatueshme për auditimin e pasqyrave financiare në Shqipëri, dhe kemi përmbushur përgjegjësitë e tjera etike në përputhje me këto kërkesa dhe me Kodin e BSNEPK dhe Kodin e IEKA.

Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi siguruar është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të dhënë një bazë për opinionin tonë.

Përgjegjësitë e Drejtimit dhe të Personave të Ngarkuar me Qeverisjen në lidhje me Pasqyrat Financiare

Drejtimi është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me SNRF-të, dhe për ato kontrole të brendshme që drejtimi i gjykon të nevojshme për të bërë të mundur përgatitjen e pasqyrave financiare që nuk përmbajnë anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit.

Në përgatitjen e pasqyrave financiare, drejtimi është përgjegjës për të vlerësuar aftësinë e Fondit për të vazhduar në vijimësi, duke dhënë informacion, nëse është e zbatueshme, për çështjet që kanë të bëjnë me vijimësinë dhe duke përdorur parimin kontabël të vijimësisë përveç se në rastin kur drejtimi synon ta likuidojë Fondin ose të ndërpresë aktivitetet, ose nëse nuk ka alternativë tjetër reale përveç sa më sipër.

Ata që janë të ngarkuar me qeverisjen janë përgjegjës për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Fondit.

Përgjegjësitë e Audituesve për Auditimin e Pasqyrave Financiare

Objektivat tona janë që të arrijmë një siguri të arsyeshme lidhur me faktin nëse pasqyrat financiare në tërësi nuk kanë anomali materiale, për shkak të mashtrimit apo gabimit, dhe të lëshojmë një raport auditimi që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një siguri e nivelit të lartë, por nuk është një garanci që një auditim i kryer sipas SNA-ve do të identifikojë gjithmonë një anomali materiale kur ajo ekziston. Anomali të mund të vijnë si rezultat i gabimit ose i mashtrimit dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose të marra së bashku, pritet që në mënyrë të arsyeshme të influencojnë vendimet ekonomike të përdoruesve të marra bazuar në këto pasqyra financiare. Si pjesë e auditimit në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykimin profesional dhe ruajmë skepticizmin profesional gjatë gjithë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e anomalisë materiale, qoftë për shkak të mashtrimit ose gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedurat e auditimit në përgjigje të këtyre rreziqeve, dhe marrim evidencë auditimi që është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të siguruar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i mos zbulimit të një anomalie materiale si rezultat i mashtrimit është më i lartë se rreziku si rezultat i gabimit, sepse mashtrimi mund të përfshijë marrëveshje të fshehta, falsifikime, përjashtime të qëllimshme, informacione të deformuara, anashkalime të kontroleve të brendshme.
- Sigurojmë një njohje të kontrollit të brendshëm që ka të bëjë me auditimin me qëllim që të përcaktojmë procedurat e auditimit që janë të përshtatshme sipas rrethanave, por jo për qëllime të shprehjes së një opinionimi mbi efikasitetin e kontrollit të brendshëm të Fondit.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e çmuarjeve kontabël dhe të shpjegimeve përkatëse të bëra nga drejtimi.
- Nxjerrim një konkluzion në lidhje me përshtatshmërinë e përdorimit të bazës kontabël të vijimësisë, dhe bazuar në evidencën e auditimit të marrë, nëse ka një pasiguri materiale në lidhje me ngjarjet ose kushtet, e cila mund të

hedhë dyshime të mëdha për aftësinë e Fondit për të vijuar veprimtarinë. Nëse ne arrijmë në përfundimin që ka një pasiguri ne duhet të tërheqim vëmendjen në raportin e audituesve në lidhje me shpjegimet e dhëna në pasqyrat financiare, ose nëse këto shpjegime janë të papërshtatshme, duhet të modifikojmë opinionin tonë. Konkluzionet tona bazohen në evidencën e auditimit të marrë deri në datën e raportit tonë. Megjithatë, ngjarje ose kushte të ardhshme mund të bëjnë që Fondi të ndërpresë veprimtarinë.

- Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare, përfshirë informacionet shpjeguese të dhëna, dhe nëse pasqyrat financiare paraqesin transaksionet dhe ngjarjet në to në një mënyrë që arrin paraqitjen e drejtë.

Ne komunikojmë me personat e ngarkuar me qeverisjen, përveç të tjerave, lidhur me qëllimin dhe kohën e auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, përfshirë ndonjë mangësi të rëndësishme në kontrollin e brendshëm që ne mund të identifikojmë gjatë auditimit.

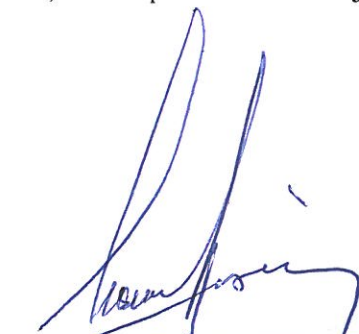
Fatos Beqja
Auditues Ligjor
KPMG Albania Shpk
Blvd "Dëshmorët e Kombit"
Kullat Binjake, Kulla 1, Kati 13
Tiranë, Shqipëri

Tiranë, 26 qershor 2019

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"*(të gjitha shumat janë në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)***Pasqyra e pozicionit financiar**

Shënime	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2017
AKTIVE		
Mjete monetare dhe ekuivalentë me to	10 31,210,135	44,143,683
Investime në letra me vlerë	11 1,058,365,065	833,332,165
TOTALI I AKTIVEVE	1,089,575,200	877,475,848
DETYRIME		
Detyrime ndaj Shoqërisë së Administrimit Të pagueshme për pensionet ose tërheqjet e parakohshme	(2,752,473)	(2,196,446)
	(1,177,004)	-
DETYRIME (Përjashtuar aktivet neto që i atribuohen mbajtëseve të kuotave)	(3,929,477)	(2,196,446)
VLERA E AKTIVEVE NETO QË I ATRIBUOHEN MBAJTËSVE TË KUOTAVE		
	1,085,645,723	875,279,402
Numri i kuotave	778,698.8606	648,164.1806
Vlera e asetëve neto për kuote	1,394.1791	1,350.3977

Këto pasqyra financiare të Fondit i Pensionit Vullnetar SIGAL janë miratuar nga drejtimi i Shoqërisë Administruese të Fondit, Shoqëria Administruese e Fondit të Pensionit Sigal Life UNIQA Group Austria Sh.a., më 26 qershor 2019 dhe janë firmosur nga:

Naim Hasa
Administrator

Junida Zavalani
Drejtore e Financës

Shënimet shpjeguese nga faja 5 deri në faqen 26 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"*(të gjitha shumat janë në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)***Pasqyra e të ardhurave gjithëpërfshirëse**

	Shënime	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2017
Të ardhura nga interesat	12	66,470,611	53,463,235
Totali i të ardhurave		66,470,611	53,463,235
Shpenzime për tarifë administrimi		(29,543,608)	(22,764,634)
Humbje neto nga kursi i këmbimit		(843,205)	(113,453)
Zhvlerësime në letra me vlere		(5,217,500)	-
Totali i të ardhurave		(35,604,313)	(22,878,087)
Rritja ne aktivet neto që i atribuohet mbajtësve të kuotave nga operacionet		30,866,298	30,585,148

Shënimet shpjeguese nga faqja 5 deri në faqen 26 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Fondi i Pensionit Vullnetar “SIGAL”*(të gjitha shumat janë në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)***Pasqyra e ndryshimeve në aktivet neto për mbajtësit e kuotave**

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2017
Fitimet neto nga investimet	30,866,298	30,585,148
Rritja në aktivet neto nga aktivitetet operative	30,866,298	30,585,148
Flukset hyrëse nga anëtarët e fondit	235,579,550	197,306,467
Flukset dalëse prej ndryshimit të fondit të pensionit	(7,269,506)	(122,923)
Flukset dalëse prej pagesave të pensionit apo tërheqjeve të parakohshme	(48,810,021)	(25,179,448)
Rritje neto në aktivet neto nga transaksionet me anëtarët e fondit	179,500,023	172,004,096
Rritja totale në aktivet neto	210,366,321	202,589,244
AKTIVET NETO		
Në fillim të periudhës	875,279,402	672,690,158
Në fund të periudhës	1,085,645,723	875,279,402
Numri i kuotave në fillim të periudhës	648,164	518,678
Kuota të pensionit të emetuara mbi bazën e hyrjeve të kontributeve	171,291	148,545
Kuota të pensionit të tërhequra mbi bazën e ndryshimit të fondit të pensionit	(5,287)	(92)
Kuota të pensionit të tërhequra mbi bazën e pagesave të pensionit ose tërheqjeve të parakohshme	(35,469)	(18,967)
Numri i kuotave në fund të periudhës	778,699	648,164

Shënimet shpjeguese nga faqja 5 deri në faqen 26 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Fondi i Pensionit Vullnetar “SIGAL”*(të gjitha shumat janë në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)***Pasqyra e flukseve monetare**

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2017
Flukset monetare nga aktiviteti operacional		
Të ardhura neto	30,866,298	30,585,148
<i>Rregullime për:</i>		
Të ardhura nga interesat	(66,470,611)	(53,463,235)
Humbje e prituri e kredisë ne aktive financiare	5,217,500	-
	(30,386,813)	(22,878,087)
<i>Ndryshime:</i>		
Letra me vlerë	(209,308,451)	(171,606,911)
Detyrime ndaj Shoqërisë Administruese	556,027	508,555
Të pagueshme për pagesa pensioni dhe tërheqje te parakohëshme	1,177,004	-
	(237,962,233)	(193,976,443)
Interesi i marrë	45,528,662	37,517,440
Flukset monetare neto nga aktiviteti operacional	(192,433,571)	(156,459,003)
Flukset monetare nga aktiviteti financues		
Flukset hyrëse nga anëtarët e fondit	235,579,550	197,306,467
Flukset dalëse prej ndryshimit të fondit të pensionit	(56,079,527)	(25,302,371)
Flukset monetare neto nga aktiviteti financues	179,500,023	172,004,096
(Ulje)/Rritje neto në mjete monetare dhe ekuivalente me to	(12,933,548)	15,545,093
Mjete monetare dhe ekuivalente me to në fillim të periudhës	44,143,683	28,598,591
Mjete monetare dhe ekuivalente me to në fund të periudhës	31,210,135	44,143,683

Fondi i Pensionit Vullnetar “SIGAL”

Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare për vitin të mbyllur më 31 dhjetor 2018

(të gjitha shumat në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)

---

1. Informacione të përgjithshme

Fondi i Pensionit Vullnetar Sigal (“Fondi”) është një fond kontributësh i aprovuar për të operuar si i tillë, sipas vendimit nr. 51, datë 30 Mars 2011 të Bordit të Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare (“AMF”).

Aktiviteti Kryesor

Objektivi i Fondit është të gjenerojë rritje afatmesme dhe afatgjatë të rëndësishme të kapitalit dhe ka si synim të arrijë këtë objektivi duke tregtuar një portofol të letrave me vlerë qeveritare të qeverisë shqiptare. Fondi është nën administrimin e “Shoqëria Administruese e Fondit të Pensionit Sigal Life UNIQA Group Austria sh.a.” (“Shoqëria Administruese”), liçensuar nga AMF më 30 Mars 2011.

Fondi i pensionit bashkë-zotërohet nga të gjithë kontribuesit e fondit, nën një bashkëpronësi të ndarë, që përfaqësohet në kuota të fondit të pensionit. Çdo kuotë përfaqëson pronësinë proporcionale mbi aktivet e fondit të pensionit.

Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare caktoi dhe aprovoi Banka Amerikane e Investimeve Sh.a si Depozitar të Fondit të Pensionit. Me pare, Tirana Bank sh.a ishte në rolin e Depositarit të Fondit. Shoqëria Administruese dhe Depozitari kërkohet të mbajnë të ndara aktivet, veprimet dhe regjistrimet e Fondit të Pensionit prej aktiveve, veprimeve dhe regjistrimeve të tyre. Për këtë arsye regjistrimet kontabël të Fondit të Pensionit dhe Shoqërisë Administruese mbahen të ndara dhe pasqyrat financiare respektive përgatiten gjithashtu të ndara.

Adresa e regjistruar

Zyra qendrore e Shoqërisë Administruese është në: Bulevardin “Zogu I” Rr.nr.1, Tiranë, Shqipëri.

2. Baza e kontabilitetit

Pasqyrat financiare janë përgatitur në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (“SNRF”).

Këto janë pasqyrat e para financiare vjetore në të cilat aplikohen SNRF 15 Të ardhurat nga Kontratat me Klientët dhe SNRF 9 Instrumentet Financiare. Ndryshimet në politikat e rëndësishme kontabël janë të përshkruara në Shënimin 4.

3. Monedha funksionale dhe e prezantimit

Pasqyrat financiare individuale janë paraqitur në Lek, e cila është monedha funksionale e fondit.

4. Baza e matjes

Pasqyrat financiare janë përgatitur në bazë të kostos historike.

5. Vlerësime dhe gjykime kontabël

Përgatitja e pasqyrave financiare kërkon që drejtimi i Fondit të kryejë gjykime, çmuarje dhe supozime të cilat ndikojnë në zbatimin e politikave kontabël dhe shumave të raportuara të aktiveve dhe detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet aktuale mund të ndryshojnë nga çmuarjet.

Çmuarjet dhe supozimet përkatëse rishikohen në mënyrë të vazhdueshme. Rishikimet e çmuarjeve njihen në mënyrë prospektive.

A. Gjykime

Informacioni për gjykimet e bëra në aplikimin e politikave kontabël që kanë efektet më të rëndësishme në vlerat e njohura në pasqyrat financiare janë të përfshira në shënimin e mëposhtëm:

- Shënimin 6(a) – njohja e të ardhurave: nëse të ardhurat njihen përgjatë kohës apo në një moment të caktuar në kohë.

5. Vlerësime dhe gjykime kontabël (vazhdim)

B. Supozimet dhe vlerësimet e pasigurive

Informacioni mbi vlerësimin e pasigurive të cilat kanë një ndikim të rëndësishëm në vlerën e aktiveve dhe detyrimeve të paraqitura në pasqyrat financiare përshkruhet në paragrafët në vijim:

- Shënimi 8.2 – zhvlerësimi i instrumenteve financiare: përcaktimi i të dhënave për modelin e matjes të HPK-ve, përfshirë informacionin mbi të ardhmen;
- Shënimi 22: njohja dhe matja e detyrimeve të kushtëzuara: vlerësimet kryesore për mundësinë dhe sasinë flukseve dalëse të burimeve

6. Ndryshimet në politikat kontabël

Fondi ka nisur zbatimin e SNRF 15 (shih A) dhe SNRF 9 (shih B) nga 1 janar 2018. Një numër standardesh të tjera të reja janë gjithashtu efektive nga 1 janar 2018 por nuk kanë efekt të rëndësishëm në pasqyrat financiare të Fondit. Për shkak të metodave të tranzicionit të zgjedhura nga Fondi për të aplikuar këto standarde, informacioni krahasues në këto pasqyra financiare nuk është riparaqitur për të pasqyruar kërkesat e standardeve të reja. Zbatimi fillestar i këtyre standardeve nuk ka rezultuar në rregullime dhe është limituar në kërkesa për informacione shpjeguese shtesë. Përveç ndryshimeve më poshtë, Fondi ka aplikuar politikat kontabël në mënyrë konsistente siç është shpjeguar në Shënimin 7, në të gjitha periudhat e prezantuara në këto pasqyra financiare.

A. SNRF 15 Të ardhurat nga kontratat me klientët

SNRF 15 vendos një kuadër gjithëpërfshirës për të përcaktuar nëse, sa dhe kur njihen të ardhurat. Ai zëvendësoi SNK 18 Të Ardhurat, SNK 11 Kontratat e Ndërtimit dhe interpretimet përkatëse.

Fondi fillimisht zbatoi SNRF 15 më 1 janar 2018 në mënyrë retrospektive, në përputhje me SNK 8 pa zbatuar ndonjë nga lehtësitë praktike. Koha ose shumat e të ardhurave nga komisionet dhe tarifat e Bankës nuk u ndikua nga zbatimi SNRF 15.

B. SNRF 9 Instrumentet Financiare

SNRF 9 përcakton kërkesat për njohjen dhe matjen e aktiveve financiare, detyrimeve financiare dhe të disa kontratave për të blerë ose shitur zëra jo-financiare. Ky standard zëvendëson SNK 39 Instrumentet Financiare: Njohja dhe Matja.

Si rezultat i adoptimit të SNRF 9, Fondi ka adoptuar ndryshime rrjedhimore të SNK 1 Paraqitja e Pasqyrave Financiare, të cilat kërkojnë që zhvlerësimi i aktiveve financiare të paraqitet si një zë i veçantë në pasqyrën e të fitimit ose humbjes dhe në pasqyrën e të ardhurave gjithëpërfshirëse. Më parë, qasja e Fondit ishte të përfshinte zhvlerësimin e kërkesave për arkëtim nga klientët në shpenzime të tjera. Për më tepër, Fondi ka adoptuar ndryshime rrjedhimore të SNRF 7 Instrumentet Financiare: shpjegimet që jepen në shënimet shpjeguese për 2018 por që përgjithësisht nuk janë zbatuar në informacionin krahasues.

i. Klasifikimi dhe matja e aktiveve dhe detyrimeve financiare

SNRF 9 përmban tre kategori kryesore për klasifikimin e aktiveve financiare: të matura me koston e amortizuar, me vlerën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse ("VDATGJ") dhe vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes ("VDPFH"). Klasifikimi i aktiveve financiare sipas SNRF 9 bazohet në modelin e biznesit sipas të cilit menaxhohet një aktiv financiar dhe karakteristikat e tij kontraktuale të rrjedhës së flukseve monetare. SNRF 9 eliminon kategoritë e mëparshme të SNK 39: të mbajtura deri në maturim, huatë dhe të arkëtueshme, të vlefshme për shitje. Sipas SNRF 9, instrumentet derivativë për të cilat aktivi bazë është një aktiv i përfshirë në objektin e standardit, nuk ndahen. Instrumenti financiar hibrid vlerësohet dhe klasifikohet si një i tërë. SNRF 9 përgjithësisht ruan kërkesat ekzistuese të SNK 39 për klasifikimin dhe matjen e detyrimeve financiare. Adoptimi i SNRF 9 nuk ka patur efekt të rëndësishëm në politikat kontabël të Fondit për detyrimet financiare.

Për më tepër shpjegime mbi mënyrën se si Fondi klasifikon dhe mat instrumentet financiare dhe llogaritë për fitimet dhe humbjet e lidhura me to sipas SNRF 9, shih Shënimin 7(1).

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"

Shënime shpjeguese të pasqyrave financiare për vitin të mbyllur më 31 dhjetor 2018

(të gjitha shumat në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)

6. Vlerësime dhe gjykime kontabël (vazhdim)

B. SRNF 9 Instrumentet Financiare (vazhdim)

i. Klasifikimi dhe matja e aktiveve dhe detyrimeve financiare (vazhdim)

Tabela e mëposhtme dhe shënime shpjeguese përkatëse tregojnë kategoritë ekzistuese të matjes sipas SNK 39 dhe kategoritë e reja të matjes sipas SNRF 9 për çdo klasë të aktiveve dhe detyrimeve financiare më 1 janar 2018. Efekti i adoptimi të SNRF 9 në vlerën kontabël të aktiveve financiare në 1 janar 2018 lidhet vetëm me kërkesat e reja të zhvlerësimit.

Shumat në Lek	Shënimi	Klasifikimi ekzistues sipas SNK 39	Klasifikimi i ri sipas SNRF 9	Vlera ekzistuese kontabël sipas SNK 39	Vlera e re kontabël sipas SNRF 9
Aktive financiare					
Instrumente të borxhit qeveritar	12	Të mbajtura deri në Maturim	Kosto e Amortizuar	833,332,165	833,332,165
Paraja dhe ekuivalentet e saj	10	Hua dhe të arkëtueshme	Kosto e Amortizuar	44,143,683	44,143,683
Totali i aktiveve financiare				877,475,848	877,475,848

ii. Zhvlerësimi i aktiveve financiare

SNRF 9 zëvendëson modelin e "humbjeve të pësuar" të SNK 39 me modelin e "humbjeve të pritshme të kredisë (HPK). Modeli i ri i zhvlerësimit aplikohet për aktivet financiare të njohura me koston e amortizuar, aktivet kontraktuale dhe investimet në titujt e borxhit me VDATGJ por jo për investimet në instrumente të kapitalit. Sipas SNRF 9, humbjet e kredisë njihen më shpejt në kohë krahasuar me SNK 39 - shih Shënimin 7(l) (vii). Për aktivet e përfshira në modelin e zhvlerësimit sipas SNRF 9, humbjet nga zhvlerësimi në përgjithësi priten të rriten dhe të bëhen më të ndryshueshme. Fondi ka vendosur që adoptimi i kërkesave të SNRF 9 më 1 janar 2018 nuk rezulton në shtesa në zhvlerësim

iii. Tranzicioni në SNRF 9

Ndryshimet në politikat kontabël që rezultojnë nga adoptimi i SNRF 9 janë zbatuar retrospektivisht, përjashtuar rastet e paraqitura më poshtë.

Fondi ka vendosur të mos rishikojë informacionin krahasues për periudhat e mëparshme lidhur me kërkesat për klasifikimin dhe matjen (përfshirë zhvlerësimin). Diferencat në vlerën kontabël të aktiveve dhe detyrimeve financiare që rezultojnë nga adoptimi i SNRF 9 do të njihen në fitimet dhe rezervat e paspërndara më 1 janar 2018. Rrjedhimisht, informacioni i paraqitur për vitin 2017 nuk pasqyron kërkesat e SNRF 9 por ato të SNK 39. Përcaktimi i modelit të biznesit sipas të cilit është mbajtur një aktiv financiar është bazuar në faktet dhe rrethanat që kanë ekzistuar në datën e aplikimit fillestar.

7. Politika të rëndësishme kontabël

(a) Transaksionet në monedhë të huaj

Transaksionet në monedhë të huaj përkthehen në monedhën funksionale me kursin e këmbimit në datën e transaksionit.

Aktivitet dhe detyrimet monetare në monedha të huaja janë konvertuar në monedhën funksionale me kursin e këmbimit në datën e raportimit. Fitimi ose humbja në zërat monetarë është diferenca midis koston së amortizuar në monedhën funksionale në fillim të vitit, e rregulluar për interesin efektiv dhe pagesat gjatë vitit, dhe koston së amortizuar në monedhë të huaj të konvertuar me kursin e këmbimit aktual në fund të vitit.

7. Politika të rëndësishme kontabël (Vazhdim)

(a) Transaksionet në monedhë të huaj (vazhdim)

Aktivet dhe detyrimet jo-monetare në monedhë të huaj të matur me vlerën e drejtë përkthehen në monedhën funksionale me kursin e këmbimit të datës kur vlera e drejtë është përcaktuar. Zërat jo-monetarë në monedhë të huaj që maten me kosto historike janë konvertuar me kursin e këmbimit në datën e transaksionit. Diferencat nga kurset e këmbimit përgjithësisht njihen në pasqyrën e fitimit ose humbjes.

(b) Interesi

Politika të aplikueshme nga 1 janari 2018

Norma efektive e interesit

Të ardhurat dhe shpenzimet e interesit njihen në fitim ose humbje duke përdorur metodën e interesit efektiv. Norma e interesit efektiv është norma që skanton saktësisht pagesat e vlerësuara monetare të ardhshme dhe arkëtimet gjatë jetës së pritshme të aktivit ose detyrimit financiar deri në:

- vlerën kontabël bruto të aktivit financiar; ose
- koston e amortizuar të detyrimit financiar.

Në përlogaritjen e normës efektive të interesit, për instrumente financiare të ndryshëm me kredit të zhvlerësuar, Fondi vlerëson flukset monetare të ardhshme duke konsideruar gjithë kushtet kontraktuale të instrumentit financiar, me përjashtim të humbjeve të ardhshme që rrjedhin nga rreziku i kredisë. Për aktivet financiare me kredit të zhvlerësuar, Fondi llogarit normën e interesit efektiv të rregulluar të kreditit duke përdorur flukset monetare të ardhshme të vlerësuara që përfshijnë edhe humbjet e pritshme të kredisë. Përlogaritja e normës efektive të interesit përfshin kostot e transaksioneve dhe tarifave të paguara ose të arkëtuara që janë pjesë përbërëse e normës së interesit efektiv. Kostot e transaksionit përfshijnë kosto shtesë të lidhura drejtpërdrejt me blerjen ose emetimin e një aktivi ose detyrimi financiar.

Kosto e amortizuar dhe vlera kontabël bruto

Kostoja e amortizuar e një aktivi ose detyrimi financiar është vlera me të cilën aktivi ose detyrimi financiar matet në njohjen fillestare, minus pagesat e principalit, plus ose minus amortizimin e akumuluar duke përdorur metodën e interesit efektiv për çdo diferencë ndërmjet shumës fillestare të njohur dhe vlerës në maturim dhe për aktivet financiare, rregulluar për çdo zhvlerësim nga humbjet e pritshme të kredisë (ose zhvlerësimi përpara 1 janar 2018).

Vlera kontabël bruto e një aktivi financiar është kostoja e amortizuar e aktivit financiar përpara zbritjes së provizionit për humbjet e pritshme të kredisë.

Llogaritja e të ardhurave dhe shpenzimeve nga interesi

Në llogaritjen e të ardhurave dhe shpenzimeve të interesit, norma efektive e interesit zbatohet mbi vlerën kontabël bruto të aktivit (kur aktivi nuk është me kredit të zhvlerësuar) ose mbi koston e amortizuar të detyrimit. Megjithatë, për aktivet financiare të cilat janë bërë me kredit të zhvlerësuar pas njohjes fillestare, të ardhurat nga interesi llogariten duke zbatuar normën e interesit efektiv në koston e amortizuar të aktivit financiar. Nëse aktivi nuk është më me kredit të zhvlerësuar, atëherë llogaritja e të ardhurave nga interesi kthehet në bazë bruto.

Për aktivet financiare të cilat ishin me kredit të zhvlerësuar në njohjen fillestare, të ardhurat nga interesi llogariten duke zbatuar normën e interesit efektiv të kreditit të rregulluar mbi koston e amortizuar të aktivit. Llogaritja e të ardhurave nga interesi nuk kthehet në baza bruto edhe nëse rreziku i kreditit të aktivit përmirësohet. Për informacion se kur një aktiv konsiderohet me kredit të zhvlerësuar, shih shënimin 7(1)(vii).

Prezantimi

Të ardhurat dhe shpenzimet e interesit të paraqitura në pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe ATGJ përfshijnë interesin e aktiveve dhe detyrimeve financiare të matur me kosto historike, të llogaritur në bazë të normës efektive të interesit.

Politika e aplikuar përpara 1 janar 2018

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesat njihen në pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave gjithëpërfshirëse duke përdorur metodën e interesit efektiv. Norma e interesit efektive është norma që skanton saktësisht pagesat dhe arkëtimet të përlogaritura të ardhshme gjatë jetëgjatësisë së pritshme të aktivit ose detyrimit financiar (ose, kur është e mundur, një periudhë më e shkurtër) në vlerën aktuale të aktivit

7. Përmbledhje e politikave kryesore kontabël (vazhdim)

(b) Interesi (vazhdim)

ose detyrimit. Gjatë llogaritjes së normës efektive të interesit, Fondi vlerëson flukset e ardhshme të parasë duke konsideruar të gjithë termat kontraktual të instrumentave financiarë, përveç humbjeve të ardhshme. Përlllogaritja e normës së interesit efektiv përfshin të gjitha tarifatat e paguara ose të marra, kosto e transaksionit, dhe zbritjet ose çmimet që janë një pjesë integrale e normës së interesit. Kostot e transaksionit janë kosto shtese të cilat i atribuohen në mënyrë direkte blerjes, emetimit ose shitjes së aktivitetit ose detyrimit financiar. Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi të paraqitura në pasqyrën e fitim humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse përfshin interesin të aktiveve dhe detyrimeve financiare të matura me koston e amortizuar e llogarit në bazën e interesit efektiv.

(c) Shpenzimet operative

Shpenzimet operative njihen ne momentin kur ndodhin

d) Përfitimet e punonjësve

(i) Plan me kontribute të përcaktuara

Detyrimet për kontributet ndaj planit të pensioneve me kontribut të përcaktuar njihen në fitim ose humbje pasi ofrohet shërbimi përkatës dhe përfshihet në shpenzimet e personelit.

(ii) Kontributet për sigurime shoqërore dhe shëndetësore

Fondi paguan kontribute të detyrueshme për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore në një fond që operohet nga shteti shqiptar, që ofron përfitime pensioni, shëndetësore dhe përfitime të tjera sociale për punonjësit. Detyrimet për të tilla kontribute njihen në fitim ose humbje kur ato janë të detyrueshme dhe përfshihen në shpenzimet e personelit. Shteti shqiptar është përgjegjës për përcaktimin e kufirit minimal ligjor për të tilla kontribute.

(iii) Lejet vjetore të paguara

Fondi njej si një detyrim shumë të pazbritur të koston së përlllogaritur në lidhje me lejet vjetore të cilat priten të paguhet në këmbim të shërbimit të punonjësit për periudhën e plotësuar.

e) Shpenzimi për tatim fitimin

Shpenzimi për tatim fitimin përbëhet nga tatimi aktual dhe tatimi i shtyrë. Tatimi mbi fitimin njihet në pasqyrën e të ardhurave përveç pjesës që lidhet me zëra të njohur direkt në kapital ose në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse.

(i) Tatimi aktual

Tatimi aktual përbëhet nga tatimi i pritshëm i pagueshëm ose i arkëtueshëm mbi fitimin ose humbjen e vitit, dhe çdo sistemim i tatimit të pagueshëm ose të arkëtueshëm për vitet e mëparshme. Shuma e tatimit aktual të pagueshëm ose të arkëtueshëm është vlerësimi më i mirë i shumës së tatimit të pritshëm për tu paguar ose arkëtuar që reflekton pasigurinë që lidhen me tatim fitimin. Ky tatim llogaritet duke përdorur normat e tatimit në fuqi ose të cilat kanë hyrë në fuqi thelbësisht në datën e raportimit. Aktivet aktuale tatimore dhe detyrimet mund të kompensohen vetëm nëse kriteret e caktuara përmbushen.

(ii) Tatimi i shtyrë

Tatimi i shtyrë njihet në përputhje me diferencat e përkohshme ndërmjet vlerës kontabël neto të aktiveve dhe detyrimeve për qëllime të raportimit financiar dhe vlerës së përdorur për qëllime tatimore.

Tatimi i shtyrë njihet për humbjet e papërdorura tatimore dhe diferencat e përkohshme të zbritshme për aq sa është e mundur që fitimi i tatueshëm i ardhshëm do të jetë i disponueshëm kundrejt të cilit të mund të përdoren. Fitimet e ardhshme të tatueshme përcaktohen bazuar në anulimin e diferencave përkatëse të përkohshme të tatimit. Nëse shumata e diferencave të përkohshme është e pamjaftueshme për të njohur një aktiv tatim të shtyrë të plotë, atëherë fitime të ardhshme të tatueshme, të rregulluar me anulimet e diferencave ekzistuese të përkohshme, konsiderohen, bazuar në planin e biznesit. Aktivet tatimore të shtyra rishikohen në çdo datë raportimi dhe reduktohen në masën që nuk është më e mundur që përfitimi tatimor i lidhur me to të realizohet; të tilla reduktime anulohen kur probabiliteti i fitimeve të ardhshme të tatueshme përmirësohet.

7. Përmbledhje e politikave kryesore kontabël (vazhdim)

e) Shpenzimi për tatim fitimin

Aktivitetet tatimore të shtyra të panjohura rishikohen në çdo datë raportimi dhe njihen në masën që është e mundur që fitime të ardhshme të tatueshme mund të ekzistojnë ndaj të cilave mund të përdoret. Tatimi i shtyrë matet me normat tatimore të cilat pritet të zbatohen ndaj diferencave të përkohshme kur ato anulohen, duke përdorur normën tatimore në fuqi ose të hyrë në fuqi në datën e raportimit. Matja e tatimit të shtyrë pasqyron pasojat tatimore që do të rezultojnë nga mënyra që Fondi pret, në datën e raportimit, të rikuperojë ose shlyejë vlerën e mbetur të aktiveve dhe detyrimeve.

Aktivitetet dhe detyrimet tatimore të shtyra kompensohen vetëm në rast se kritere të caktuara përmbushen.

f) Tarifat dhe komisionet

Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet lindin nga shërbimet financiare të ofruara nga Fondi. Shpenzimet e tarifave dhe komisioneve njihen në pasqyrën e të ardhurave gjithëpërfshirëse pasi që shërbimet e lidhura janë marrë duke qenë tarifa e administrimit të Fondit. Shpenzimet e tarifave dhe komisioneve që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit të një aktivi ose detyrimi financiar, përfshihen në matjen e normës efektive të interesit.

g) Pagesat e qirasë

Pagesat e bëra sipas qirasë operative njihen në fitim ose humbje në bazë të linjës së drejtë gjatë periudhës së qirasë. Stimujt e qirasë së marrë janë njohur si pjesë përbërëse e shpenzimit total të qirasë, gjatë afatit të qirasë.

h) Mjetet monetare dhe ekuivalentët e tyre

Mjetet monetare dhe ekuivalentët e tyre përfshijnë paratë në arkë, depozitat e mbajtura me bankat dhe investime të tjera afatshkurtra me likuiditet të lartë me maturim fillestar prej tre muajsh ose më pak nga data e blerjes. Mjetet monetare dhe ekuivalentët e tyre mbarten me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv. Depozitat afatgjata me maturim fillestar më shumë se tre muaj klasifikohen si depozita me afat në banka si nënkategori e huave dhe aktiveve financiare të arkëtueshme.

i) Investime në letrat me vlerë

Investimet në letrat me vlerë janë investime borxhi që Fondi ka synimin dhe aftësinë për të mbajtur deri në maturim. Investimet, të cilat kanë pagesa fikse ose të përcaktuara dhe të cilat synojnë të mbahen deri në maturim, maten më pas me koston e amortizuar, minus provizioni për zhvlerësim në vlerë. Kostoja e amortizuar llogaritet duke marrë parasysh çdo zbritje ose prim në blerje.

j) Njësia e investuese dhe konsolidimi

Fondi ka investitorë të shumëfishtë dhe mban investime të shumta. Pasqyrat financiare të Fondit nuk janë të konsoliduara me pasqyrat financiare të Shoqërisë së Administrimit. Fondi konsiderohet të përmbushë përkufizimin e një njësie investuese sipas SNRF 10 si ekzistojnë kushtet e mëposhtme:

(a) Fondi ka marrë fonde me qëllim të sigurimit të investitorëve me shërbime profesionale të administrimit të investimeve.

(b) Qëllimi i biznesit të Fondit, i cili u komunikohet drejtpërdrejtë investitorëve, është investimi për vlerësim të kapitalit dhe të ardhurat nga investimet.

(c) Investimet maten dhe vlerësohen në bazë të vlerës së drejtë (përveç atyre të klasifikuara si të mbajtura me kosto të amortizuar).

k) Vlera e Aktiveve Neto

Aktivitetet neto përfaqësojnë kontributet në para dhe kthimin nga investimi në këto kontribute pa pagesat dhe komisionet për Shoqërinë Administruese të kontribuesve të fondit të pensioneve të konvertuara në kuota. Çdo kuota përfaqëson një pjesë proporcionale të pronësisë mbi çdo pasuri të Fondit. Kuotat i referohen shumës totale të kontributeve të ndara me vlerën e njësisë kontabël.

7. Përmbledhje e politikave kryesore kontabël (vazhdim)

I) Instrumentet financiarë

(i) Njohja dhe matja fillestare

Fondi njihet llogaritë e arkëtueshme dhe depozitat fillimisht në datën kur ato krijohen. Të gjitha aktivet dhe detyrimet e tjera financiare (përfshirë blerjet dhe shitjet e zakonshme të aktiveve financiare) njihen fillimisht në datën në të cilën Fondi bëhet pjesë e marrëveshjes kontraktuale të instrumentit. Një aktiv financiar (përveç nëse është një kërkesë për arkëtim që nuk përmban një element të rëndësishëm financimi) ose detyrim financiar, në njohjen fillestare do të matet me vlerën e drejtë të tij plus, në rastin e elementëve të përcaktuar jo me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, koston e transaksionit që i ngarkohet drejtpërdrejt blerjes ose emetimit.

(ii) Klasifikimi dhe matja e mëposhme

Politika e zbatueshme nga 1 janari 2018

Aktivitet Financiare

Në njohjen fillestare, aktivi financiar klasifikohet si i matur me kosto të amortizuar. Aktivitet financiar nuk riklasifikohen pas njohjes fillestare, përveç nëse Fondi ndryshon modelin e saj të biznesit për menaxhimin e aktiveve financiare, në këtë rast të gjitha aktivitet financiar të ndikuara riklasifikohen në ditën e parë të periudhës së parë raportuese pas ndryshimit në modelin e biznesit. Aktivi financiar matet me koston e amortizuar nëse plotëson të dyja kushtet e mëposhtme dhe nuk është i përcaktuar me VDPFH:

- aktivi mbahet sipas një modeli biznesi, objektivi i të cilit është mbledhja e flukseve monetare kontraktuale; dhe,
- kushtet kontraktuale të aktivitet financiar gjenerojnë në datat e caktuara flukse monetare, të cilat përbëjnë vetëm pagesa të principalit dhe interesit mbi principalin e papaguar.

Vlerësimi i modelit të biznesit

Fondi vlerëson objektivat e modeleve të biznesit sipas të cilave menaxhohet një aktiv në nivel portofoli sepse kjo reflekton mënyrën më të mirë sesi menaxhohet biznesi dhe si informacioni i paraqitet drejtimit. Informacioni i vlerësuar përfshin:

- politikat dhe objektivat e përcaktuara të portofolit dhe zbatimi i tyre në praktikë. Në veçanti, nëse strategjia e drejtimit fokusohet në përfitimin e të ardhurave kontraktuale nga interesi, mbajtjen e një profili të veçantë të normës së interesit, përputhjen e kohëzgjatjes së aktiveve financiare me kohëzgjatjen e detyrimeve që financojnë këto aktive ose realizimin e flukseve monetare nëpërmjet shitjes së aktiveve;
- si vlerësohet performanca e portofolit dhe si i raportohet kjo performancë drejtimit të Bankës;
- rreziqet që ndikojnë në performancën e modeleve të biznesit (dhe të aktiveve financiare të mbajtura brenda këtij modeli biznesi) dhe si menaxhohen këto rreziqe;
- si kompensohen menaxherët e portofoleve - p.sh. nëse kompensimi bazohet në vlerën e drejtë të aktiveve të menaxhuara ose në flukset e mjeteve monetare kontraktuale të mbledhura; dhe
- frekuencën, volumin dhe kohën e shitjeve për periudhat e kaluara, arsyet e të tilla shitjeve dhe pritshmëritë për aktivitetin e ardhshëm të shitjeve. Megjithatë, informacioni mbi shitjet nuk merret parasysh i izoluar, por si pjesë e vlerësimit të përgjithshëm se si arrihen nga Banka objektivat e përcaktuara për menaxhimin e aktiveve financiare dhe si realizohen flukset e mjeteve monetare të ardhshme.

Transferimi i aktiveve financiare me palë të treta me anë të transaksioneve që nuk i plotësojnë kushtet për çregjistrim, nuk konsiderohen shitje për këtë qëllim, në përputhje me njohjen në vazhdimësi të aktiveve të Fondit.

Vlerësimi nëse flukset e mjeteve monetare kontraktuale janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit ("VPPi")

Për qëllim të këtij vlerësimi, 'principal' është vlera e drejtë e aktivitet financiar në njohjen fillestare. 'Interesi' është shpërblimi për vlerën në kohë të parasë dhe për rrezikun e kredisë të lidhur me shumën e principalit

7. Përmbledhje e politikave kryesore kontabël (vazhdim)

(I) Instrumentet financiarë (vazhdim)

të pashlyer gjatë një periudhe kohore të caktuar, për rreziqet dhe kostot e tjera bazë të kreditimit (p.sh. rreziku i likuiditetit dhe kostot administrative), duke përfshirë gjithashtu marzhin e fitimit.

Për të vlerësuar nëse flukset monetare kontraktuale janë pagesa vetëm të principalit dhe interesit, Fondi merr parasysh kushtet kontraktuale të instrumentit. Kjo përfshin vlerësimin nëse një aktiv financiar përmban një element kontraktual që mund të ndryshojë kohën ose shumën e flukseve monetare kontraktuale në mënyrë të tillë që nuk plotëson kushtin. Gjatë vlerësimit, Fondi konsideron:

- ngjarje të kushtëzuara që mund të ndryshojnë kohën dhe shumën e flukseve monetare;
- kushte që mund të ndryshojnë normën kontraktuale të interesit, përfshirë normat e ndryshueshme;
- parapagimet dhe kushtet e shtyrjes; dhe
- kushtet që kufizojnë pretendimet e Fondit për flukset monetare nga aktive të caktuara (tipare të pakthyeshme).

Një tipar parapagimi është në përputhje me kushtin e pagesës vetëm për principalin dhe interesin nëse shuma e parapaguar në thelb paraqet shumat e papaguara të principalit dhe të interesit mbi shumën e principalit të papaguar, të cilat mund të përfshijnë kompensim të arsyeshëm shtesë për ndërprerjen e hershme të kontratës. Gjithashtu, për një aktiv financiar të blerë me zbritje apo me prim mbi shumën kontraktuale, një tipar që lejon ose kërkon parapagim për një shumë që në thelb paraqet shumën kontraktuale plus interesa kontraktuale të përllogaritur (por të papaguar), interes kontraktual (që mund të përfshijë dhe shpërblim për përfundim të parakohshëm) trajtohet si të jetë në përputhje me këtë kriter nëse vlera e drejtë e tiparit të parapagimit është e parëndësishme në njohjen fillestare.

Aktivet financiare - Matja e mëpasshme dhe fitimet e humbjet: Politikë e zbatueshme nga 1 janari 2018

Aktivet financiare të njohura me koston e amortizuar rrjedhimisht maten me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv. Kostoja e amortizuar reduktohet nga humbjet nga zhvlerësimi. Të ardhurat nga interesi, fitimi dhe humbja nga kursi i këmbimit dhe zhvlerësimi njihen në fitim ose humbje. Çdo fitim ose humbje në momentin e çregjistrimit, njihet në fitim ose humbje.

Nëse flukset monetare të aktivitetit të modifikuar, të matur me kosto të amortizuar nuk janë thelbësisht të ndryshme, atëherë modifikimi nuk rezulton në çregjistrimin e aktivitetit financiar. Në këtë rast, Fondi rillogarit vlerën kontabël bruto të aktivitetit financiar dhe njeh shumën që vjen nga rregullimi i vlerës kontabël bruto si fitim ose humbje nga modifikimi në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve. Nëse një modifikim i tillë kryhet për shkak të vështirësive financiare të huamarrësit (shih (vii)), atëherë fitimi ose humbja paraqiten së bashku me humbjet nga zhvlerësimi. Në raste të tjera, ajo paraqitet si e ardhur nga interesi (shih 7(c)).

Detyrimet financiare

Fondi çregjistron një detyrim financiar, kur kushtet e tij janë modifikuar dhe flukset monetare të tyre janë thelbësisht të ndryshme. Në këtë rast njihet një detyrim i ri financiar me vlerë të drejtë bazuar në kushtet e modifikuara. Diferenca midis vlerës kontabël të aktivitetit që çregjistrohet dhe detyrimit të ri financiar me terma të modifikuara njihet në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve.

Nëse modifikimi i një detyrimi financiar nuk njihet si çregjistrim, atëherë kostoja e amortizuar e detyrimit rillogaritet duke skontuar flukset monetare të modifikuara me normën fillestare të interesit efektiv dhe fitimi ose humbja që rezulton njihet në fitim ose humbje

(vi) Matja e vlerës së drejtë

‘Vlera e drejtë’ është çmimi që do të arkëtohej nga shitja e një aktivi ose që do të paguhej për të transferuar një detyrim në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut, në datën e matjes në një treg kryesor ose, në mungesë të tij, në tregun më të favorshëm tek i cili Fondi ka qasje në atë datë.

Vlera e drejtë e një pasivi pasqyron rrezikun e tij të mosekzekutimit.

Kur është e mundur, Fondi mat vlerën e drejtë të një instrumenti duke përdorur çmimin e kuotuar në një treg aktiv për atë instrument. Një treg quhet “aktiv”, në qoftë se transaksionet për aktivin ose detyrimin ndodhin me frekuencë dhe vëllim të mjaftueshëm për të siguruar informacion mbi çmimet në vazhdimësi.

7. Përmbledhje e politikave kryesore kontabël (vazhdim)

(I) Instrumentet financiarë (vazhdim)

(vi) Matja e vlerës së drejtë (vazhdim)

Nëse nuk disponohet një kuotim çmimi në një treg aktiv, atëherë Fondi përdor teknika vlerësimi që maksimizojnë përdorimin e të dhënave të vrojtueshme dhe minimizojnë përdorimin e të dhënave jo të vrojtueshme. Teknika e zgjedhur përmbledh të gjithë faktorët që pjesëmarrësit e tregut do të marrin në konsideratë për përcaktimin e çmimit të një transaksioni.

Evidenca më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar në njohjen fillestare normalisht është çmimi i transaksionit – pra vlera e drejtë e shumës së paguar ose të arkëtuar. Nëse Fondi përcakton se vlera e drejtë në njohjen fillestare ndryshon nga çmimi i transaksionit dhe vlera e drejtë nuk evidentohet as nëpërmjet një çmimi të kuotuar në një treg aktiv duke iu referuar një aktivi ose detyrimi identik, dhe as nuk bazohet në një teknikë vlerësimi që përdor vetëm të dhëna nga tregje të vrojtueshme, atëherë instrumenti financiar matet fillimisht me vlerën e drejtë, rregulluar për të shtyrë në kohë ndryshimin midis vlerës së drejtë të njohjes fillestare dhe çmimit të transaksionit. Në periudhat në vijim, kjo diferencë njihet si fitim ose humbje në baza të përshtatshme përgjatë jetës së instrumentit, por jo më vonë se momenti kur vlerësimi është i mbështetur plotësisht nga të dhëna të vrojtueshme në treg ose kur transaksioni mbyllet.

Fondi njuh transferimin ndërmjet niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë në fund të periudhës raportuese në të cilën ka ndodhur ndryshimi.

(vii) Zhvlerësimi

Politika e zbatueshme nga 1 janari 2018

Fondi njuh nje zbritje për HPK për aktivet financiare të njohura me koston e amortizuar dhe e mat zbritjen në një shumë të barabartë me totalin e HPK përgjatë jetës së aktivitetit, përveç letrave me vlerë për për të cilat llogariten me HPK 12-mujore.

Fondi e konsideron një aktiv financiar në rrezik mosshlyerje kur:

- kundërpartia ka pak gjasa të paguajë detyrimet e plota ndaj Fondit pa masa shtrënguese nga ana e Fondit siç është realizimi i garancisë (nëse ka një të tillë) ose;
- pagesat për aktivin financiar janë vonuar më tepër se 90 ditë.

HPK-të 12-mujore janë ato pjesë të HPK-ve që rezultojnë nga ngjarjet e dështimit, që janë të mundshme të ndodhin brenda 12 muajve nga data e raportimit. Instrumentet financiare për të cilat njihet HPK 12-mujore referohen si 'Instrumente financiare në Fazën 1'.

HPK përgjatë gjithë jetës së aktivitetit janë HPK që rezultojnë nga ngjarjet që mund të ndodhin gjatë jetës së pritshme të një instrumenti financiar. Periudha maksimale e konsideruar gjatë vlerësimit të HPK është periudha maksimale kontraktuale gjatë së cilës Fondi është e ekspozuar ndaj rrezikut të kredisë.

Matja e HPK

HPK maten si mesatare e ponderuar sipas probabilitetit të ndodhjes së humbjeve të kredisë. Humbjet kreditore janë vlera aktuale e diferencave në flukset monetare (diferenca mes flukseve të mjeteve monetare që duhet t'i paguhen Fondit në përputhje me kontratën dhe flukseve të mjeteve monetare që Fondi pret të marrë).

HPK skontohe duke përdorur normën efektive të aktivitetit financiar.

Shih shënimin 8.1.

Aktivitet financiarë të zhvlerësuar

Në çdo datë raportimi, Fondi vlerëson nëse aktivet financiare të matura me koston e amortizuar janë aktive financiare me kredit të zhvlerësuar. Një aktiv financiar konsiderohet me kredit të zhvlerësuar kur ka ndodhur një ose më shumë ngjarje që kanë një ndikim të dëmshëm në flukset monetare të ardhshme të vlerësuar të aktivitetit financiar. Dëshmia se një aktiv financiar shfaq kredit të zhvlerësuar përfshin të dhënat e mëposhtme të vrojtueshme:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të debitorit;

7. Përmbledhje e politikave kryesore kontabël (vazhdim)

(l) Instrumentet financiarë (vazhdim)

(vii) Zhvlerësimi

- mundësinë që debitori të hyjë në falimentim ose ndonjë riorganizim tjetër financiar; dhe
- zhdukjen e një tregu aktiv për një letër me vlerë për shkak të vështirësive financiare.

Në kryerjen e vlerësimit nëse një investim në letra me vlerë është me kredit të zhvlerësuar, Fondi konsideron faktorët e mëposhtëm:

- vlerësimin e tregut për cilësinë e kreditit, siç pasqyrohet në normat e kthimit të obligacioneve;
- aftësinë e vendit për të hyrë në tregjet e kapitalit për emetimin e borxhit të ri;
- mundësinë e ristrukturimit të borxhit, duke rezultuar në humbje për mbajtësit, nëpërmjet faljes vullnetare ose të detyrueshme të borxhit; dhe
- mekanizmat ndërkombëtarë të mbështetjes që ekzistojnë për të siguruar mbështetjen e nevojshme si 'huadhënës i fundit në radhë' për atë vend, si dhe qëllimin e reflektuar në deklaratat publike, të qeverive dhe agjencive të këtyre vendeve për përdorimin e mekanizmave të tillë. Kjo përfshin një vlerësim të thellësisë së këtyre mekanizmave dhe pavarësisht nga qëllimi politik nëse ka kapacitet për të përmbushur kriteret e kërkuara

Paraqitja e provizionit për HPK në pasqyrën e pozicionit financiar

Humbjet për aktivet financiare të matura me koston e amortizuar zbriten nga vlera kontabël bruto e aktiveve.

Fshirja

Vlera kontabël bruto e një aktivi financiar fshihet kur Fondi nuk ka pritshmëri për rikuperimin e plotë ose të pjesshëm të aktivitetit financiar. Fondi bën një vlerësim individual në lidhje me kohën dhe shumën e fshirjes duke patur parasysh mundësinë e arsyeshme të rikuperimit. Shlyerjet e shumave të fshira më parë janë përfshirë në 'humbjet nga zhvlerësimi i instrumenteve financiare' në pasqyrën e fitimit ose humbjes. Aktivitetet financiare që janë fshirë mund të jenë akoma subjekt i veprimeve përmbartimore për të qenë në përputhje me procedurat e Fondit për rikuperimin e shumave të pashlyera.

Politika e zbatueshme përpara 1 janar 2018

Aktivet financiare jo-derivative

Në çdo datë raportimi, Fondi ka vlerësuar nëse ka pasur dëshmi objektive që aktivet financiare që nuk mbahen me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes janë zhvlerësuar. Aktivet financiare u zhvlerësuan kur dëshmitë objektive treguan se një ngjarje e humbjes kishte ndodhur pas njohjes fillestare të aktivitetit dhe se ngjarja e humbjes kishte një ndikim në flukset monetare të ardhshme të aktivitetit që mund të vlerësoheshin me besueshmëri.

m) Investime të mbajtura me koston e amortizuar

Politika e zbatueshme nga 1 janari 2018

Investimet përfshijnë letra me vlerë të matura me koston e amortizuar.

Politika e zbatueshme përpara 1 janar 2018

Investimet e mbajtura deri në maturim ishin aktive me pagesa fikse ose të përcaktueshme dhe me maturim fikse që Fondi kishte synimin dhe aftësinë pozitive për ti mbajtur deri në maturim. Investimet e mbajtura deri në maturim janë mbajtur me kosto të amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv. Çdo shitje ose riklasifikim i një shume të konsiderueshme investimesh të mbajtura deri në maturim jo afër afatit të maturimit të tyre, do të kishte rezultuar në riklasifikimin e të gjitha investimeve të mbajtura deri në maturim si të vlefshme për shitje dhe të parandalojnë që Fondi të klasifikojë letrat me vlerë të investimit të mbajtura deri në maturim për dy vitet e tanishme dhe pasardhëse.

7. Përmbledhje e politikave kryesore kontabël (vazhdim)

n) Standardet dhe interpretimet e reja (vazhdim)

Një numër standardesh të reja, ndryshime të standardeve dhe interpretimeve janë në fuqi për periudhat vjetore duke filluar pas datës 1 janar 2018 dhe zbatimi i hershëm është i lejuar Megjithatë, Fondi për përgatitjen e këtyre pasqyrave financiare nuk ka zbatuar paraprakisht standardet e reja. Standartet që janë relevante për Fondin janë paraqitur më poshtë.

Ndryshimet e mëposhtme në standarde dhe interpretime nuk pritet të kenë ndikim të rëndësishëm në pasqyrat financiare të Fondit:

- KIRFN 23 Pasiguritë mbi Trajtimet e Tatimit mbi Fitimin;
- Veçoritë e Parapagimit me Kompensim Negativ (Ndryshimet në SNRF 9);
- Ndryshimet, Shkurtimet ose Shlyerjet e Planit të Pensioneve (Ndryshimet në SNK 19);
- Përmirësimet vjetore të SNRF: Periudha 2015-2017 – disa standarde;
- Ndryshimet në referencat e Kornizës Konceptuale të Standarteve SNRF

Përkufizimi i materialitetit – (Ndryshime në SNRF 1 dhe SNK 8)

8. Administrimi i rrezikut financiar

Aktivitetet e Fondit e ekspozojnë atë në një sërë rreziqesh financiare: rreziku i tregut (duke përfshirë rrezikun e monedhës, rrezikun e normës së interesit me vlerë të drejtë, rrezikun e normës së interesit të fluksit monetar dhe rrezikun e çmimeve), rrezikun e kredisë dhe rrezikun e likuiditetit. Fondi është gjithashtu i ekspozuar ndaj rreziqeve operacionale të tilla si rreziku i ruajtjes. Rreziku i ruajtjes është rreziku i humbjes së letrave me vlerë të mbajtura të shkaktuara nga falimentimi ose neglizhenca e mbajtësit. Megjithëse ekziston një kuadër i përshtatshëm ligjor që eliminon rrezikun e humbjes së vlerës së letrave me vlerë të mbajtura, në rast të dështimit të tij, aftësia e Fondit për të transferuar letrat me vlerë mund të zhvlerësohet përkohësisht.

Programi i përgjithshëm i administrimit të rrezikut të Fondit synon të maksimizojë kthimet për nivelin e rrezikut ndaj të cilit Fondi është i ekspozuar dhe kërkon të minimizojë efektet e mundshme negative në performancën financiare të Fondit. Funkzioni i administrimit të rrezikut në kuadër të Fondit kryhet në lidhje me rreziqet financiare, rreziqet operacionale dhe rreziqet ligjore. Rreziku financiar përfshin rrezikun e tregut (duke përfshirë rrezikun e monedhës, rrezikun e normës së interesit dhe rrezikun e çmimeve të tjera), rrezikun e kredisë dhe rrezikun e likuiditetit.

Objektivat primare të funksionit të administrimit të rrezikut financiar janë vendosja e kufijve të rrezikut dhe më pas sigurimi se ekspozimi ndaj rreziqeve qëndron brenda këtyre kufijve. Funksionet e administrimit të rrezikut operacionale dhe ligjore kanë për qëllim të sigurojnë funksionimin e duhur të politikave dhe procedurave të brendshme, në mënyrë që të minimizohen rreziqet operacionale dhe ligjore. Fondi nuk përdor instrumente financiare derivative për të mbrojtur ekspozimet e këtyre rreziqeve.

Kuadri i administrimit të rrezikut

Aktiviteti i Fondit monitorohet dhe menaxhohet nga Shoqëria Administruese e Fondit të Pensionit SIGAL LIFE UNIQA GROUP AUSTRIA. Sh.a (" e Administrimit"). Në pajtim me ligjin nr. 10197 datë 10 dhjetor 2009 "Për fondet e pensionit vullnetar", Shoqëria e Administrimit duhet të krijojë një funksion të veçantë të dedikuar për administrimin e rrezikut. Aksionaret e Shoqërisë Administruese emëruan Këshillin Administrativ të Shoqërisë, i cili përbëhet nga pesë anëtarë:

- Z. Adrian Totokoçi, Kryetar
- Z. Klement Mersini, Anëtar
- Z. Naim Hasa, Anëtar
- Z. Abdyl Sarja, Anëtar
- Z. Edvin Hoxhaj, Anëtar

Kompetencat e Këshillit Administrativ përfshijnë kontrollin dhe mbikëqyrjen mbi implementimin e politikave tregtare, zhvillimin e biznesit të Shoqërisë Administrative; aprovimin e politikave financiare dhe investuese; caktimin dhe shkarkimin e administratorëve ose anëtarëve të Komitetit të Investimit.

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"

Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare për vitin të mbyllur më 31 dhjetor 2018

(të gjitha shumat në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)

---

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

Këshilli i administrimit është i angazhuar të sigurojë që Shoqëria Administruese vepron në përputhje me ligjin dhe standardet e kontabilitetit. Këshilli Administrativ caktoi anëtarët e Komitetit Investues si më poshtë:

- Z. Naim Hasa, Drejtor i Përgjithshëm i Shoqërisë Administruese.
- Z. Klement Mersini, Drejori Financiar i "Sigal Uniqa Group Austria Sh.a"
- Z. Blodin Cuci, Drejtor i Alokimit Strategjik të Aseteve në Bankën e Shqipërisë
- Znj. Esmeralda Shehaj, Pedagogë e Universitetit të Tiranës, Fakulteti Ekonomik dhe Konsulentë mbi investimet dhe menaxhimin e rrezikut.

Komiteti i Investimit organizon jo më pak se katër mbledhje në vit, në mënyrë që të zhvillojë politika investimi, të kryejë alokimin dhe modifikimin e aktiveve dhe t'ia paraqesë ato Shoqërisë Administruese. Këto politika mbështeten mbi analiza sasiore dhe cilësore të tregjeve të kapitalit, tregjeve të riskut dhe analiza të tjera teknike në përputhje me kufizimet dhe kufijtë maksimum të investimit të përcaktuar nga ligji dhe rregulloret e përmendura më lart.

Depozitari

Në bazë të nenit 45 të ligjit nr.10197, datë 10.12.2009 "Për fondet e pensionit vullnetar", mjetet e fondit të pensionit, duke përfshirë mjetet monetare dhe ekuivalentët e saj, duhet të mbahen me një depozitë të vetme, në një bankë të licencuar nga Banka e Shqipërisë. Për sigurimin e shërbimeve të mbajtjes siç është miratuar nga Autoriteti i Shërbimeve Financiare për rolin depozitues.

Shoqëria Administruese e Fondit ka marrëveshje me Tirana Bank sh.a dhe me pas me Bankën Amerikane të Investimeve. Në përputhje me ligjin nr. 10197, datë 10.12.2009 "Për fondet e pensionit vullnetar", Banka ofron shërbime në lidhje me ruajtjen, depozitimin dhe besimin për aktivet e fondit.

Funksionet e depozitimit përfshijnë llogaritjen e vlerës së aktiveve neto të fondit të pensionit dhe raportimin në baza mujore të Shoqëria Administruese, duke siguruar që të ardhurat nga transaksionet që përfshijnë aktivet e fondit të pensionit shpërndahen/kapitalizohen tek kontribuesit e fondit të pensionit në përputhje me legjislacionin në fuqi dhe duke informuar Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare për çdo çështje që mund të përbëjë një shkelje të legjislacionit ose kërcënimin e interesave të anëtarëve.

Tirana Bank është një filial i Piraeus Bank SA, Greqi. Piraeus Bank SA është vlerësuar me C nga S & P me një perspektivë të qëndrueshme. Tirana Bank vetë si dhe Banka Amerika e Investimeve nuk janë të vlerësuara.

8.1 Rreziku i tregut

Rreziqet e tregut lindin nga pozicionet e hapura në (a) monedhat e huaja, (b) aktivet dhe pasivet që sjellin interesa dhe (c) instrumentet e kapitalit neto, të cilat janë të ekspozuara ndaj lëvizjeve të përgjithshme dhe specifike të tregut. Drejtimi përcakton kufijtë mbi vlerën e rrezikut që mund të pranohet, i cili monitorohet në baza ditore. Megjithatë, përdorimi i kësaj qasjeje nuk parandalon humbjet jashtë këtyre kufijve në rast të lëvizjeve më të rëndësishme të tregut.

Ndjeshmëria ndaj rreziqeve të tregut paraqitet më poshtë dhe ato bazohen në një ndryshim në një faktor, duke mbajtur të gjithë faktorët e tjerë konstant. Në praktikë kjo nuk ka gjasa të ndodhë dhe ndryshimet në disa nga faktorët mund të lidhen

- për shembull, ndryshimet në normën e interesit dhe ndryshimet në normat e monedhës së huaj.

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"**Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare për vitin të mbyllur më 31 dhjetor 2018***(të gjitha shumat në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)***8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)****8.1 Rreziku i tregut (vazhdim)****a) Rreziku i monedhës**

Fondi kryen transaksione në valutë vendore dhe të huaja; prandaj paraqiten ekspozime ndaj luhatjeve të kursit të këmbimit. Risku i kursit të këmbimit paraqitet si vlera e transaksioneve të ardhshme dhe aktivet monetare të njohura dhe detyrimet monetare të shprehura në valuta të tjera luhaten për shkak të ndryshimeve në kursin e këmbimit valutor. Rreziku i monedhës në portofolin e investimeve menaxhohet duke përdorur parimet e përputhjes së aktiveve / detyrimeve. Norma e aplikueshme zyrtare e Bankës (Lek në njësinë e monedhës së huaj) për monedhat kryesore ishte si më poshtë:

në Lek	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Euro	123.42	132.95

Aktivët financiarë ose detyrimet financiarë në monedha të huaja më 31 dhjetor 2018 dhe 2017 përbëhen nga sa më poshtë:

31 dhjetor 2018

Aktivët	në Lek	në EUR	Totali
Mjete monetare në arkë dhe në bankë	31,210,135	-	31,210,135
Investime në letra me vlerë	1,058,365,065	-	1,058,365,065
Totali i aktiveve financiare	1,089,575,200	-	1,089,575,200
Detyrimet			
Detyrime ndaj Shoqërisë së Administrimit	(2,752,473)	-	(2,752,473)
Të pagueshme për pensionet e paguara ose tërheqjet e parakohshme	(1,177,004)	-	(1,177,004)
Totali i detyrimeve financiare	(3,929,477)	-	(3,929,477)
Pozicioni neto	1,085,645,723	-	1,085,645,723

31 dhjetor 2017

Aktivët	në Lek	në EUR	Totali
Mjete monetare në arkë dhe në bankë	35,697,187	8,446,496	44,143,683
Investime në letra me vlerë	833,332,165	-	833,332,165
Totali i aktiveve financiare	869,029,352	8,446,496	877,475,848
Detyrimet			
Të pagueshme për pensionet e paguara ose tërheqjet e parakohshme	(2,196,446)	-	(2,196,446)
Totali i detyrimeve financiare	(2,196,446)	-	(2,196,446)
Pozicioni neto	866,832,906	8,446,496	866,832,906

b) Rreziku i normës së interesit

Rreziku i normës së interesit përbëhet nga efektet e rrezikut të luhatjeve në nivelet mbizotëruese të normave të interesit të tregut në pozicionin e tij financiar dhe flukset e mjeteve monetare. Periudha për të cilën norma e interesit është e fiksuar në një instrument financiar tregon në çfarë mase është i ekspozuar ndaj rrezikut të normës së interesit. Më 31 Dhjetor 2018 dhe 2017 Fondi nuk ka detyrime të rëndësishme me interes dhe prandaj rreziku i normës së interesit lidhet vetëm me aktivet financiare me interes.

Çmimet e obligacioneve dhe normat e interesit janë të lidhura anasjelltas. Nga ana tjetër, një mjedis i ulët i normës së interesit e bën të vështirë për Fondin që të sigurojë një normë të mjaftueshme të brendshme të kthimit. Rritja / ulja paralele e kurbës së yield-eve me 100 bp për portofolin e titujve me të ardhura fikse do të rriste / ulte vlerën neto të aktiveve të Fondit për lek 64,685 mijë (2017: 49,691 mijë lek).

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"

Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare për vitin të mbyllur më 31 dhjetor 2018

(të gjitha shumat në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

8.2 Rreziku i likuiditetit

Ekspozimi ndaj rrezikut të likuiditetit më 31 Dhjetor 2018 dhe 2017 është paraqitur në tabelën e mëposhtme:

31 dhjetor 2018	Vlera kontabël	Flukset kontraktuale të paskontuara	Më pak se një muaj	1 deri në 3 muaj	3 muaj deri në një vit	1 deri në 5 vjet	Më shumë se 5 vjet
Aktivet financiare							
Mjete monetare dhe ekuivalentë të tyre	31,210,135	31,210,135	31,210,135	-	-	-	-
Investime në letra me vlere	1,058,365,065	1,464,422,952	-	27,318,315	90,039,583	555,516,892	791,548,162
Totali i aktiveve financiare	1,089,575,200	1,495,633,087	31,210,135	27,318,315	90,039,583	555,516,892	791,548,162
Detyrimet financiare							
	(3,929,477)	(3,929,477)	(3,929,477)	-	-	-	-
Hendeku neto i maturimit	1,085,645,723	1,491,703,610	27,280,658	27,318,315	90,039,583	555,516,892	791,548,162
Efekti i akumuluar				27,318,315	117,357,898	672,874,790	1,464,422,952
31 dhjetor 2017	Vlera kontabël	Flukset kontraktuale të paskontuara	Më pak se një muaj	1 deri në 3 muaj	3 muaj deri në një vit	1 deri në 5 vjet	Më shumë se 5 vjet
Aktivet financiare							
Mjete monetare dhe ekuivalentë të tyre	44,143,683	44,149,616	44,149,616	-	-	-	-
Investime në letra me vlere	833,332,165	1,170,106,266	-	20,067,229	109,115,838	441,891,285	599,031,913
Totali i aktiveve financiare	877,475,848	1,214,255,882	44,149,616	20,067,229	109,115,838	441,891,285	599,031,913
Detyrimet financiare							
	(2,196,446)	(2,196,446)	(2,196,446)	-	-	-	-
Hendeku neto i maturimit	875,279,402	1,212,059,436	41,953,170	20,067,229	109,115,838	441,891,285	599,031,913
Efekti i akumuluar	-	-	41,953,170	62,020,399	171,136,237	613,027,522	1,212,059,435

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**8.3 Rreziku i kredisë**

Rreziku i kredisë është rreziku i humbjes financiare të Fondit nëse një klient ose një palë tjetër e një instrumenti financiar nuk arrin të përmbushë detyrimet e tij kontraktuale. Për qëllime të raportimit për menaxhimin e rrezikut, Fondi konsideron këto elemente të ekspozimit ndaj rrezikut të kredisë (të tilla si rreziku individual dhe rreziku i sektorit).

Bordi i Administrimit të Fondit ka deleguar përgjegjësinë për administrimin e rrezikut të kredisë te Drejtimi, i cili është përgjegjës për mbikëqyrjen e rrezikut të kredisë të Fondit. Investimet e Fondit janë në bonot e thesarit dhe obligacionet e Qeverisë Shqiptare dhe për këtë arsye Fondi është e ekspozuar vetëm ndaj rrezikut të kredisë së qeverisë shqiptare.

Vlera kontabël e aktiveve financiare përfaqëson ekspozimin maksimal të kredisë. Ekspozimi maksimal i Fondit ndaj rrezikut të kredisë është si më poshtë.

	Shënimi	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Mjete monetare dhe ekuivalentë të tyre	10	31,210,135	44,143,683
Investime në letra me vlerë	12	1,058,365,065	833,332,165
Vlera kontabël		1,089,575,200	877,475,848

Politika e investimit

Strategjia e investimeve të aktiveve të Fondit Vullnetar të Pensionit Sigal bazohet në legjislacionin dhe rregulloret e nxjerra nga AMF, si dhe politikat e brendshme të investimit nga ana e Shoqërisë Administruese, të propozuara nga Komiteti i Investimeve dhe të miratuara nga Bordi Drejtues i Shoqërisë Administruese.

Shoqëria administruese është e detyruar të veprojë në përputhje me Rregulloren "Për aktivet e lejuara, kufizimet dhe kufirin maksimal të investimit të fondeve të pensione" të miratuara nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare me Vendimin e Bordit Nr. 1 të datës 28 janar 2010, të ndryshuar me Vendimi i Bordit Nr. 109 i datës 18 tetor 2010.

Bazuar në këtë rregullore, aktivet e Fondit mund të investohen vetëm në instrumentet në vijim:

- Bonot e thesarit, obligacionet dhe letrat e tjera me të lëshuara dhe të garantuara nga Qeveria e Shqipërisë;
- Bonot e thesarit, obligacionet dhe letrat e tjera me vlerë të lëshuara dhe të garantuara nga një shtet anëtar i BE ose OECD ose nga bankat qendrore përkatëse;
- Bonot e thesarit, obligacionet dhe letrat me vlerë të lëshuara dhe të garantuara nga Banka Qendrore Evropiane, Banka Europiane e Investimeve dhe Banka Botërore;
- Depozita bankare të licencuara me një maturim më pak se 12 muaj;
- Obligacionet e klasifikuara si BBB ose më të larta sipas Standard & Poor's ose Fitch, Baa3 ose më të larta sipas Moody's ose BBB (-) ose më të lartë sipas DBRS (Dominion Bond Rating Service);

Aksionet ose njësitë e fondeve të investimeve të licencuara në një shtet anëtar të BE dhe objektivi i vetëm i të cilit është investimi në indekset e mëposhtme: CAC 40, DAX, FTSE 100, S & P 500, Mesatarja industriale e Dow Jones, Nikkei 225 (japoneze), Të gjitha Ordinaret (Australian) dhe Indeksi Hang Seng (Hong Kong), ose në obligacionet, bonot e thesarit dhe letrat me vlerë të tjera të lëshuara ose të garantuara nga një shtet anëtar i BE.

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"**Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare për vitin të mbyllur më 31 dhjetor 2018***(të gjitha shumat në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)***8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)****8.3 Rreziku i kredisë (vazhdim)***Ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë:*

Cilësia e kredisë së aktiveve financiare është si vijon:

	2018				Total	2017
	Niveli 1	Niveli 2	Niveli 3	POCI		Total
Mjete monetare dhe ekuivalente me to	31,210,135	-	-	-	31,210,135	44,143,683
Investime ne letra me vlerë të Qeverisë Shqiptare						
B+	1,058,365,065	-	-	-	1,058,365,065	833,332,166
Vlera Kontabël	1,089,575,200	-	-	-	1,089,575,200	877,475,849

Investimet e letrave me vlerë

Rreziku i kredisë së portofolit të letrave me vlerë të investimit vlerësohet në bazë të të dhënave historike dhe vlerësimit të aftësisë së qeverisë shqiptare për të përmbushur detyrimet e saj kontraktuale të flukseve të mjeteve monetare në monedhën vendase në periudhën më të afërt.

Qeveria shqiptare është vlerësuar si B +, e qëndrueshme, bazuar në vlerësimin e kredive të Standard & Poor's dhe B1, të qëndrueshëm, bazuar në vlerësimin e kredive të Moody's.

Mjetet monetare dhe ekuivalentet me to

Mjetet monetare dhe ekuivalentet me to mbahen në bankat tregtare në Shqipëri. Fondi aplikon një bazë humbjeje 12-mujore dhe reflekton maturitetet afatshkurtra të ekspozimeve në vlerësimin e zhvlerësimit të mjeteve monetare dhe ekuivalentëve të saj. Në aplikimin fillestar të SNRF 9, për shkak të ekspozimeve afatshkurtra, Fondi nuk ka njohur ndonjë zhvlerësim në 1 janar 2018 dhe shuma e saj nuk ka ndryshuar gjatë vitit 2018

Të dhënat, supozimet dhe teknikat e përdorura për përlogaritjen e zhvlerësimit

Shiko politikën kontabël në shënimin 7(1)(vii).

Rritje e ndjeshme e rrezikut të kredisë

Për përcaktimin nëse rreziku i mospagimit të vlerës së investuar të një instrumenti financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, Fondi konsideron informacione të mbështetura dhe të arsyeshme, që janë të disponueshme pa kosto ose përpjekje të panevojshme. Kjo përfshin informacione dhe analiza sasiore dhe cilësore, bazuar në përvojën historike të Fondit dhe vlerësimet e specialistëve të rrezikut të kreditit si dhe duke përfshirë informacione mbi të ardhmen.

Fondi konsideron që një instrument financiar ka përjetuar një rritje të ndjeshme të rrezikut të kredisë, kur një ose më shumë nga kriteret sasiore, cilësore ose kriteret mbështetëse në vijim janë plotësuar. Për ekspozimet ndaj qeverisë shqiptare, rreziku i kredisë konsiderohet të jetë rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare nëse ka vonesë prej 30 ditësh ose më shumë në shlyerjen e një detyrimi ndaj Fondit. Fondi monitoron efektshmërinë e kriterëve të përdorura për të identifikuar rritje të ndjeshme në rrezikun e kredisë, nëpërmjet rishikimeve të rregullta për të konfirmuar se kriteret janë në gjendje të identifikojnë rritje të ndjeshme të rrezikut të kredisë para se një ekspozim të jetë në mungesë.

Përkufizimi i deshtimit

Fondi konsideron që një aktiv financiar ka dështuar kur:

- debitori nuk ka gjasa të paguajë detyrimet e tij të plota ndaj Fondit, pa qenë nevoja për veprime nga Fondi të tilla si realizimi i aktive të lëna si kolateral (nëse ka ndonjë të tillë); ose

- debitori është në vonesë prej më shumë se 90 ditësh për ndonjë ekspozim material ndaj Fondit.

Në vlerësimin nëse një huamarrës është në dështim, Fondi konsideron tregues:

- cilësorë – p.sh. shkeljet e kushteve financiare të kontratës;

- sasiore- p.sh. vonesat në pagesë dhe mospagimi i ndonjë detyrimi tjetër nga i njëjti huamarrës; dhe

- bazuar në të dhënat e zhvilluara së brendshmi dhe të marra nga burime të jashtme.

Të dhënat e përdorura në vlerësimin nëse një instrument financiar ka dështuar dhe rëndësia e tyre mund të ndryshojë me kalimin e kohës për të pasqyruar ndryshimet në rrethana

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

8.3 Rreziku i kredisë (vazhdim)

Mjetet financiare të modifikuara

Kushtet kontraktuale të një aktivi financiar mund të modifikohen për arsye të ndryshme, duke përfshirë ndryshimin e kushteve të tregut dhe faktorë të tjerë që nuk lidhen me ndonjë përkeqësim aktual ose potencial të cilësisë së kreditit të kundërpartisë. Një aktiv ekzistues, kushtet e të cilit janë modifikuar mund të çregjistrohet dhe aktivi i rinegociuar njihet si aktiv i ri me vlerë të drejtë në përputhje me politikën kontabël të përcaktuar në Shënimin 7(1)(v).

Kur kushtet e një aktivi financiar modifikohen dhe modifikimi nuk rezulton në çregjistrim, përcaktimi

nëse rreziku i kredisë së aktivitetit është rritur ndjeshëm reflekton krahasimin e:

— PD-së përgjatë jetës së mbetur në datën e raportimit bazuar në kushtet e modifikuara; me

— PD-në përgjatë jetës së mbetur vlerësuar në bazë të të dhënave në njohjen fillestare dhe kushteve kontraktuale fillestare.

Matje e HPK

Paraja dhe ekuivalentët e saj

Paraja dhe ekuivalentët e saj mbahet me Bankat tregtare në Shqipëri. Fondi aplikon një bazë humbjeje 12-mujore dhe reflekton maturitetet e shkurtra të ekspozimeve në vlerësimin e zhvlerësimit. Në zbatimin fillestar të SNRF 9, për shkak të ekspozimeve afatshkurtra, Fondi nuk ka njohur një humbje nga zhvlerësimi më 1 janar 2018 dhe gjatë vitit 2018.

Investimet e letrave me vlerë

Të dhënat kryesore në matjen e HPK janë strukturat kohore të parametrave të mëposhtëm:

- probabiliteti i dështimit (PD);
- humbja nga dështimi (HND);
- ekspozimi në rast dështimi (END).

Vlerësimet e PD janë vlerësime në një datë të caktuar, të cilat llogariten në bazë të të dhënave të mbledhura brenda dhe jashtë, që përbëjnë faktorë sasiore dhe cilësorë. HND është madhësia e humbjes së mundshme nëse ka një default dhe vlerësohet bazuar në parametrat e llogaritur nga agjencitë e vlerësimit. END përfaqëson ekspozimin e pritur në rast të një default.

Fondi nxjerr END nga ekspozimi aktual ndaj palës tjetër dhe ndryshimet e mundshme në shumën aktuale të lejuar sipas kontratës duke përfshirë amortizimin. END i një aktivi financiar është vlera e tij kontabël bruto. Vlerësimet e END janë llogaritur në bazë të fluksit të mjeteve monetare të skontuara duke përdorur normën efektive të interesit si faktor zbritës

Fondi mat HPK duke marrë në konsideratë rrezikun e vonesës për periudhën maksimale kontraktuale mbi të cilën ai është i ekspozuar ndaj rrezikut të kredisë, edhe nëse, për qëllime të administrimit të rrezikut, Fondi konsideron një periudhë më të gjatë. Periudha maksimale kontraktuale zgjat deri në datën në të cilën Fondi ka të drejtë të kërkojë kthimin e një paradhënie.

Më 31 dhjetor 2018 dhe 31 dhjetor 2017, Fondi nuk kishte aktive financiare me kredit të zhvlerësuar

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

8.4 Rreziku Operacional

Rreziku operacional është rreziku i humbjes së drejtpërdrejtë ose të tërthortë që del nga një shumëllojshmëri e shkaqeve të lidhura me proceset, personelin, teknologjinë dhe infrastrukturën e Fondit, si dhe nga faktorë të jashtëm përveç rreziqeve të kreditit, tregut dhe likuiditetit të tilla si ato që lindin nga kërkesat ligjore dhe rregullative dhe standardet përgjithësisht të pranuar të sjelljes së korporatave përjashtuar reputacionin dhe rrezikun strategjik.

Qëllimi i Fondit është të menaxhojë rrezikun operacional në mënyrë që të balancojë shmangien e humbjeve financiare nëpërmjet procedurave të kontrollit që kufizojnë iniciativën dhe kreativitetin. Përgjegjësia primare për zhvillimin dhe zbatimin e kontrolleve për të adresuar rrezikun operacional i caktohet Bordit të Administrimit. Kjo përgjegjësi mbështetet nga zhvillimi i standardeve të përgjithshme të Fondit për menaxhimin e rrezikut operacional në fushat e mëposhtme:

- Ndarja e duhur i detyrave, duke përfshirë autorizimin e pavarur të transaksioneve
- pajtimin dhe monitorimin e transaksioneve
- pajtueshmërinë me kërkesat rregullatore dhe ligjore
- dokumentimin e kontrolleve dhe procedurave
- Vlerësimi periodik i rreziqeve operacionale, përshtatshmëria e kontrolleve dhe procedurave
- Raportimi i humbjeve operacionale dhe veprimi i propozuar riparues
- Zhvillimi i planeve të emergjencës
- Trajnimi dhe zhvillimi profesional, standardet etike dhe të biznesit
- zbutjen e riskut, duke përfshirë sigurimin aty ku kjo është efektive.

8. Paraqitja me vlerën e drejtë

Fondi duhet të klasifikojë, për qëllim paraqitjeje, matjet me vlerë të drejtë duke përdorur një hierarki të vlerës së drejtë që të reflektojë rëndësinë e të dhënave të përdorura gjatë matjes.

Përcaktimi i vlerës së drejtë

Përcaktimi i vlerës së drejtë të aktiveve dhe detyrimeve financiare është bazuar në çmimet e kuotuar në treg ose çmimet e kuotuar për instrumente financiare të tregtuara në tregje aktive. Për të gjithë instrumentet e tjera financiare, vlera e drejtë përcaktohet me teknika vlerësimi. Teknikat e vlerësimit përfshijnë teknika në vlerë aktuale neto, metodën e fluksit të skontuar të parasë, krahasime me instrumente të ngjashme për të cilët ekzistojnë çmime të matshme tregu, dhe modele vlerësimi.

Fondi mat vlerën e drejtë duke përdorur hierarkinë e vlerës së drejtë që pasqyron rëndësinë e inputeve të përdorura në bërjen e matjeve, që shpjegohet si më poshtë:

Niveli 1: Çmimi i tregut i kuotuar (i pa rregulluar) në një treg aktiv për një instrument identik.

Niveli 2: Teknikat e vlerësimit të buzara në të dhëna të vrojtueshme, në mënyrë direkte (p.sh. çmimet) ose indirekte (p.sh. të derivuara nga çmimet). Kjo kategori përfshin instrumente të vlerësuara duke përdorur çmime tregu të kuotura në tregje aktive për instrumente të ngjashme; çmime të kuotuar për instrumente identike ose të ngjashëm në tregje që konsiderohen më pak aktivë; ose teknika të tjera vlerësimi ku të gjitha të dhënat e rëndësishme janë të vëzhgueshme në mënyrë direkte ose indirekte nga të dhënat e tregut.

Vlera e drejtë e aktiveve dhe detyrimeve financiare që tregtohen në tregje aktive bazohen në çmime të kuotuar tregu ose çmime kuotacionesh nga tregtarët. Për instrumente financiare që tregtohen rrallë dhe nuk ka transparencë në çmim, vlera e drejtë është më pak objektive, dhe kërkon grada të ndryshme gjykimi në varësi të likuiditetit, pasiguria e faktorëve të tregut, supozimet e çmimeve dhe risqe të tjera që influencojnë instrumentin specifik.

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"**Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare për vitin të mbyllur më 31 dhjetor 2018***(të gjitha shumat në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)***9. Paraqitja me vlerën e drejtë (vazhdim)**

Tabela e mëposhtme përcakton vlerat e drejta të instrumenteve financiarë që nuk maten me vlerën e drejtë më 31 dhjetor 2018 dhe 31 dhjetor 2017

	Të mbajtura deri në maturim	Kredi dhe të arkëtueshme	Vlera kontabël	Vlera e drejtë
31 dhjetor 2018				
Mjete monetare dhe ekuivalentë të tyre	31,210,135	-	31,210,135	31,210,135
Investime në letra me vlerë	1,058,365,065	-	1,058,365,065	1,126,249,784
31 dhjetor 2017				
Mjete monetare dhe ekuivalentë të tyre	35,601,463	8,542,220	44,143,683	44,143,683
Investime në letra me vlerë	833,332,165	-	833,332,165	915,476,320

Mjetet monetare dhe ekuivalentë të tyre

Mjetet monetare dhe ekuivalentë të tyre përfshijnë gjendjen në arkë dhe llogaritë rrjedhëse në banka rezidente. Duke qenë se këto balanca janë afatshkurtra, vlera e drejtë konsiderohet shuma e arkëtueshme në datën e raportimit.

Investime në letra me vlerë

Letrat me vlerë të investimit përfshijnë bonot e thesarit dhe obligacionet qeveritare. Vlera e drejtë për këto letra me vlerë është vlerësuar duke përdorur një model të flukseve të mjeteve monetare të skontuara bazuar në një kurbë korrente të yield-eve të përshtatshme për periudhën e mbetur deri në maturim.

10. Mjete monetare dhe ekuivalentë të tyre

Mjetet monetare dhe ekuivalentët e tyre përbehen si më poshtë:

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Mjete monetare në bankë	31,210,135	44,143,683
<i>në monedhë të huaj</i>	-	95,724
<i>në lek</i>	31,210,135	44,047,959
Totali	31,210,135	44,143,683

Mjetet në bankë në lekë përfshijnë depozitat afatshkurtra të kryera për periudha të ndryshme midis një dite dhe tre muajsh, në varësi të kërkesave të menjëhershme për mjete monetare të Fondit, dhe fitojnë interes në normat përkatëse të depozitave afatshkurtra.

11. Investime në letra me vlerë

Obligacione Qeveritare	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Vlera e mbetur	1,063,582,565	833,332,165
Zhvlerësime në letra me vlerë	(5,217,500)	-
Totali	1,058,365,065	833,332,165

Investimet në obligacionet e Qeverisë Shqiptare të klasifikuara si të mbajtura deri në maturim me maturim mesatar prej 7.69 vitesh dhe yield-e duke filluar nga 4.89%-9.52% në vit. (2017: maturimi mesatar prej 7.69 vite dhe yield-e duke filluar nga 4.05% në 9.74% në vit).

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"**Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare për vitin të mbyllur më 31 dhjetor 2018***(të gjitha shumat në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)***11. Investime në letra me vlerë (vazhdim)****Obligacione Qeveritare****31 dhjetor 2018**

Data e blerjes	Data e maturimit	Vlera nominale	Çmimi i blerjes	Kuponi	Kostoja e amortizuar më 31 dhjetor 2018
8.5.2014	8.5.2019	9,500,000	9,500,000	6.65%	9,593,406
13.8.2014	13.8.2019	14,100,000	14,100,000	6.62%	14,456,938
10.11.2014	10.11.2019	6,000,000	6,000,000	6.62%	6,055,054
4.5.2015	4.5.2020	10,000,000	10,000,000	6.45%	10,101,543
8.11.2016	8.11.2021	40,000,000	40,000,000	5.25%	40,299,664
18.3.2013	18.3.2020	19,000,000	19,000,000	9.52%	19,514,674
13.6.2013	13.6.2020	13,000,000	13,000,000	9.12%	13,057,139
16.12.2013	16.12.2020	36,900,000	36,900,000	7.45%	37,007,920
17.3.2014	17.3.2021	12,500,000	12,500,000	7.64%	12,775,564
16.6.2014	16.6.2021	8,000,000	8,000,000	7.67%	8,025,148
15.9.2014	15.9.2021	8,700,000	8,700,000	7.77%	8,896,233
9.12.2014	9.12.2021	6,500,000	6,500,000	7.85%	6,530,034
16.6.2015	16.6.2022	19,800,000	19,800,000	7.8%	19,864,510
16.9.2015	16.9.2022	18,000,000	18,000,000	7.78%	18,403,831
3.6.2016	16.3.2023	500,000	531,724	4.9%	524,390
15.9.2016	15.9.2023	22,000,000	22,000,000	4.89%	22,312,798
7.12.2016	15.9.2023	60,000,000	57,064,435	4.89%	58,203,913
1.6.2017	1.6.2024	24,000,000	24,000,000	5.39%	24,105,358
6.12.2017	1.6.2024	42,000,000	40,978,475	5.39%	41,277,452
1.3.2018	1.3.2025	48,000,000	48,000,000	5.86%	48,937,736
11.6.2018	11.6.2025	65,400,000	65,400,000	5.78%	65,608,053
24.1.2014	24.1.2024	10,000,000	10,000,000	9.25%	10,400,383
25.4.2014	25.4.2024	7,700,000	7,700,000	9.34%	7,830,424
24.10.2014	24.10.2024	26,700,000	26,700,000	9.25%	27,152,270
23.1.2015	23.1.2025	32,200,000	32,200,000	9.25%	33,496,784
24.7.2015	24.7.2025	67,500,000	67,500,000	8.9%	70,126,242
23.10.2015	23.10.2025	14,500,000	14,500,000	8.8%	14,738,371
18.1.2016	18.1.2026	65,500,000	65,500,000	7.9%	67,829,982
15.7.2016	15.7.2026	32,000,000	32,000,000	5.8%	32,855,783
14.9.2018	15.7.2026	59,000,000	61,618,838	5.8%	62,570,665
5.12.2018	15.7.2026	40,000,000	42,904,943	5.8%	43,056,083
7.10.2016	7.10.2026	15,800,000	15,800,000	6.7%	16,043,008
9.1.2017	9.1.2027	20,000,000	20,000,000	7.2%	20,682,263
4.7.2017	9.1.2027	11,000,000	11,612,250	7.2%	11,578,901
3.4.2017	3.4.2027	48,700,000	48,700,000	6.45%	49,460,840
9.10.2017	3.4.2027	41,000,000	39,499,484	6.45%	40,241,938
11.1.2018	11.1.2028	32,000,000	32,000,000	7%	33,050,105
3.4.2018	3.4.2028	17,000,000	17,000,000	6.95%	17,286,497
6.7.2018	6.7.2028	19,000,000	19,000,000	6.8%	19,629,220
		1,043,500,000	1,044,210,151		1,063,581,116

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"**Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare për vitin të mbyllur më 31 dhjetor 2018***(të gjitha shumat në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)***11. Investime në letra me vlerë (vazhdim)****31 dhjetor 2017**

Data e blerjes	Data e maturimit	Vlera nominale	Çmimi i blerjes	Kuponi	Kostoja e amortizuar më 31 dhjetor 2017
08.02.2013	08.02.2018	5,400,000	5,400,000	9.04%	5,589,454
07.05.2013	07.05.2018	21,700,000	21,700,000	8.63%	21,979,433
09.08.2013	09.08.2018	26,400,000	26,400,000	7.84%	27,205,876
12.12.2013	12.12.2018	5,600,000	5,600,000	6.70%	5,620,375
05.08.2014	08.05.2019	9,500,000	9,500,000	6.76%	9,594,554
13.08.2014	18.08.2019	14,100,000	14,100,000	6.72%	14,460,159
11.10.2014	10.11.2019	6,000,000	6,000,000	6.72%	6,056,645
18.03.2013	18.03.2020	19,000,000	19,000,000	9.74%	19,519,598
04.05.2015	04.05.2020	10,000,000	10,000,000	6.55%	10,102,913
13.06.2013	13.06.2020	13,000,000	13,000,000	9.32%	13,062,559
16.12.2013	16.12.2020	36,900,000	36,900,000	7.58%	37,021,728
17.03.2014	17.03.2021	12,500,000	12,500,000	7.78%	12,777,361
16.06.2014	16.06.2021	8,000,000	8,000,000	7.81%	8,027,469
15.09.2014	15.09.2021	8,700,000	8,700,000	7.91%	8,899,533
08.11.2016	08.11.2021	40,000,000	40,000,000	5.32%	40,306,585
09.12.2014	09.12.2021	6,500,000	6,500,000	7.99%	6,532,442
16.06.2015	16.06.2022	19,800,000	19,800,000	7.95%	19,869,409
16.09.2015	16.09.2022	18,000,000	18,000,000	7.92%	18,409,721
16.03.2016	16.03.2023	500,000	531,724	4.05%	527,009
15.09.2016	15.09.2023	22,000,000	22,000,000	4.95%	22,318,309
24.01.2014	24.01.2024	10,000,000	10,000,000	9.45%	10,406,469
25.04.2014	25.04.2024	7,700,000	7,700,000	9.55%	7,831,691
24.10.2014	24.10.2024	26,700,000	26,700,000	9.46%	27,158,669
23.01.2015	23.01.2025	32,200,000	32,200,000	9.45%	33,516,746
24.07.2015	24.07.2025	67,500,000	67,500,000	9.09%	70,141,299
23.10.2015	23.10.2025	14,500,000	14,500,000	8.99%	14,740,648
18.01.2016	18.01.2026	65,500,000	65,500,000	8.05%	67,859,921
15.07.2016	15.07.2016	32,000,000	32,000,000	5.88%	32,862,152
07.10.2016	07.10.2026	15,800,000	15,800,000	6.81%	16,047,554
15.09.2016	15.09.2023	60,000,000	57,064,435	6.07%	57,740,696
09.01.2017	09.07.2017	20,000,000	20,000,000	7.33%	20,687,121
03.04.2017	03.04.2027	48,700,000	48,700,000	6.55%	49,471,313
01.07.2017	01.07.2027	24,000,000	24,000,000	5.46%	24,109,871
09.01.2017	09.07.2017	11,000,000	11,612,250	7.01%	11,599,971
03.04.2017	03.04.2027	41,000,000	39,499,489	7.12%	40,129,599
01.07.2017	01.07.2027	42,000,000	40,978,472	5.94%	41,147,313
		822,200,000	817,386,370		833,332,165

Fondi i Pensionit Vullnetar "SIGAL"**Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare për vitin të mbyllur më 31 dhjetor 2018***(të gjitha shumat në Lek, përveçse kur specifikohet ndryshe)***12. Të ardhura nga interesi i letrave me vlerë**

	Për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2018	Për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2017
Të ardhura nga bonot e thesarit	66,450,754	53,461,772
Të ardhura nga interesi nga depozitat afatshkurtra	19,857	1,463
Totali	66,470,611	53,463,235

13. Angazhime dhe detyrime të konstatuara**Ligjore**

Në rrjedhën normale të biznesit, Fondi nuk është përfshirë në asnjë proces gjyqësor apo procedure ligjore me 31 Dhjetor 2018.

14. Transaksionet me palët e lidhura

Palët konsiderohen të jenë të lidhura në qoftë se njëra palë ka aftësinë për të kontrolluar ose ushtruar ndikim të rëndësishëm mbi palën tjetër për marrjen e vendimeve financiare ose operacionale, ose palët janë nën kontroll të përbashkët me Fondin. Një numër transaksionesh janë të lidhur me palët e lidhura në rrjedhën normale të biznesit. Volumi i këtyre transaksioneve dhe bilanceve të mbetura në fund të periudhave përkatëse janë si më poshtë:

<i>Vlera neto e mjeteve të kontributeve të punëdhënësit</i>	2018	2017
Punonjësit e Sigal Uniqa Group Austria sh.a.	105,734,399	88,311,508
<i>Tarifat e menaxhimit</i>		
Sh.a.f.p. Sigal Life Uniqa Group Austria sh.a.		
- Paguar	29,543,608	22,764,634
- Detyrime	2,752,473	2,196,446

15. Ngjarje pas datës së raportimit

Nuk ka ngjarje të rëndësishme pas periudhës së raportimit që kërkojnë rregullim ose paraqitje në këto pasqyra financiare.